

Sygn. akt I Ca 345/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 września 2016 r.

Sąd Okręgowy w Sieradzu Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSO Elżbieta Zalewska-Statuch

Sędziowie SO Antoni Smus

del. SR Izabela Matusiak

Protokolant sekretarz sądowy Beata Krysiak

po rozpoznaniu w dniu 31 sierpnia 2016 roku w Sieradzu

na rozprawie spraw:

z powództwa B. S.

przeciwko (...) Banku S.A w P. i (...) Spółce z ograniczoną

odpowiedzialnością w W.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności,

z powództwa Z. S.

przeciwko (...) Banku S.A w P. i (...) Spółce z ograniczoną

odpowiedzialnością w W.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności,

z powództwa M. S.

przeciwko (...) Banku S.A w P. i (...) Spółce z ograniczoną

odpowiedzialnością w W.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności,

z powództwa L. S. (1)

przeciwko (...) Banku S.A w P. i (...) Spółce z ograniczoną

odpowiedzialnością w W.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji powodów

od wyroku łącznego Sądu Rejonowego w Wieluniu

z dnia 31 maja 2016 r. sygn. akt I C 146/14

I. zmienia zaskarżony wyrok łączny w całości na następujący:

- „1. pozbawia w całości w stosunku do B. S., Z. S., M. S. i L. S. (1) wykonalności bankowy tytuł egzekucyjny nr (...) wystawiony w dniu 11 kwietnia 2000 roku przez (...) Bank (...) S.A w P., a zaopatrzonej w sądową klauzulę wykonalności nadaną w dniu 10 lipca 2000 roku w sprawie I Co 172/00 przez Sąd Rejonowy w Wieluniu przeciwko M. S., B. S., L. N., W. P., Z. S., R. S., M. M., Z. K., J. K., L. S., dłużnikom z tytułu umowy o kredyt z dnia 10 grudnia 1991 roku nr (...);
2. oddala powództwo w stosunku do (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.,
3. nie obciąża powodów obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego należnych (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W.,
4. zasądza od pozwanego (...) Banku S.A w P. na rzecz adwokat H. P. kwotę 6.642,00 zł (sześć tysięcy sześćset czterdzieści dwa złote z tytułu zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodom z urzędu;
5. nakazuje pobrać od pozwanego (...) Banku S.A w P. na rzecz Skarbu państwa Sądu Rejonowego w Wieluniu kwotę 3.670,00 zł (trzy tysiące sześćset siedemdziesiąt złotych) z tytułu opłaty sądowej, od zapłaty, której powodowie byli zwolnienie”;

I. oddala apelację w pozostałej części,

II. zasądza od pozwanego (...) Banku S.A w P. na rzecz adwokat H. P. kwotę 2.214,00 zł (dwa tysiące dwieście czternaście złotych) brutto z tytułu zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodom z urzędu w II instancji,

III. nie obciąża powodów obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego należnych (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W. w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt I Ca 345/16

UZASADNIENIE

Powódka B. S. wniosła pozew do Sądu Rejonowego w Wieluniu o pozbawienie w całości wykonalności bankowego tytułu egzekucyjnego nr (...) wystawionego w dniu 11 kwietnia 2000 r. przez (...) Bank (...) S.A. w P., któremu Sąd Rejonowy w Wieluniu postanowieniem z dnia 10 lipca 2000 r. w sprawie o sygn. akt I Co 172/00 nadał klauzulę wykonalności m.in. przeciwko powódce B. S., jako dłużnikowi z tytułu umowy kredytu z dnia 10 grudnia 1991 r. nr (...).

Powód M. S. wniósł pozew do Sądu Rejonowego w Wieluniu o pozbawienie w całości wykonalności bankowego tytułu egzekucyjnego nr (...) wystawionego w dniu 11 kwietnia 2000 r. przez (...) Bank (...) S.A. w P., któremu Sąd Rejonowy w W. postanowieniem z dnia 10 lipca 2000 r. w sprawie o sygn. akt I Co 172/00 nadał klauzulę wykonalności m.in. przeciwko powodowi M. S., jako dłużnikowi z tytułu umowy kredytu z dnia 10 grudnia 1991 r. nr (...).

Powód L. S. (2) wniósł do Sądu Rejonowego w Wieluniu pozew o pozbawienie w całości wykonalności bankowego tytułu egzekucyjnego nr (...) wystawionego w dniu 11 kwietnia 2000 r. przez (...) Bank (...) S.A. w P., któremu Sąd Rejonowy w Wieluniu postanowieniem z dnia 10 lipca 2000 r. w sprawie o sygn. akt I Co 172/00 nadał klauzulę wykonalności m.in. przeciwko powodowi L. S., jako dłużnikowi z tytułu umowy kredytu z dnia 10 grudnia 1991 r. nr (...).

Powód Z. S. wniósł pozew do Sądu Rejonowego w Wieluniu o pozbawienie w całości wykonalności bankowego tytułu egzekucyjnego nr (...) wystawionego w dniu 11 kwietnia 2000 r. przez (...) Bank (...) S.A. w P., któremu Sąd Rejonowy

w Wieluniu postanowieniem z dnia 10 lipca 2000 r. w sprawie o sygn. akt I Co 172/00 nadał klauzulę wykonalności m.in. przeciwko powodowi Z. S., jako dłużnikowi z tytułu umowy kredytu z dnia 10 grudnia 1991 r. nr (...).

W odpowiedzi na pozew (...)Bank S.A. w P. (poprzednia nazwa (...) S.A.), wniósł o oddalenie powództwa, wskazując na brak legitymacji procesowej biernej w sprawie po swojej stronie, zasądzenie kosztów postępowania i wezwanie do udziału w sprawie na podstawie art. 194 § 1 k.p.c. (...) Sp. z o.o. w W., będącego nabywcą wierzytelności objętej tytułem wykonawczym, którego pozbawienia wykonalności domagają się powodowie

Postanowieniem z dnia 09 maja 2014 r. Sąd Rejonowy w Wieluniu wezwał do udziału w sprawie jako kolejnego pozwanego (...) Sp. z o.o. w W. (k. 149).

Pozwany (...) Sp. z o.o. w W. wniósł o oddalenie powództwa wskazując na brak legitymacji procesowej biernej po swojej stronie

i zasądzenie kosztów procesu (k. 298).

Pełnomocnik reprezentujący powodów z urzędu wniósł o zasądzenie na swoją rzecz kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodom jako jednego wynagrodzenia w wysokości 150% stawki podstawowej, oświadczając, iż koszty te nie zostały pokryte w całości ani w części.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 31 maja 2016 roku Sąd Rejonowy w Wieluniu oddalił powództwa wszystkich powodów, nie obciążył powodów obowiązkiem zwrotu kosztów postępowania i nakazał wypłacić ze Skarbu Państwa Sądu Rejonowego w Wieluniu adwokat H. P. kwotę 6642 zł z tytułu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu .

Powyższe orzeczenie zapadło na podstawie ustaleń faktycznych i prawnych , których zasadnicze elementy przedstawiają się następująco:

W dniu 10 grudnia 1991 r. powód M. S. wraz z żoną B. S. zawarli z Bankiem Spółdzielczym w L. umowę o kredyt na cele gospodarczo-produkcyjne. Wysokość udzielonego powodom kredytu wynosiła 599 373 400 zł (przed denominacją). Termin całkowitej spłaty kredytu określono do 01 kwietnia 1998 r. Zgodnie z umową kredyt spłacany miał być w miesięcznych ratach. Zabezpieczeniem spłaty kredytu były poręczenia udzielone przez 8 innych osób, w tym powodów L. S. (1) i Z. S..

W dniu 08 grudnia 1995 r. Bank Spółdzielczy w L. zawarł umowę cesji wierzytelności wynikających m.in. z opisanej wyżej umowy o kredyt na rzecz (...) Banku (...) S.A. w P.. Cedent przekazał cesjonariuszowi certyfikat zgodnie z treścią, którego wynikająca w umowy zawartej przez powodów wierzytelność jest wymagalna w wysokości 99 652,38 zł.

W dniu 11 kwietnia 2000 r. (...) Bank (...) S.A. w P. wystawił przeciwko kredytobiorcom oraz poręczycielom bankowy tytuł egzekucyjny nr (...), któremu Sąd Rejonowy w Wieluniu postanowieniem z dnia 10 lipca 2000 r. w sprawie o sygn. akt I Co 172/00 nadał klauzulę wykonalności.

W dniu 01 września 2000 r. (...) S.A. złożył u Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Wieluniu J. S. tytuł wykonawczy z wnioskiem

o wszczęcie egzekucji przeciwko dłużnikom głównym i poręczycielom domagając się początkowo egzekucji w zakresie kwoty 10 000 zł, rozszerzając następnie wniosek

o kolejne kwoty wynikające z tytułu wykonawczego. Na dzień 20 kwietnia 2016 r. egzekwowana należność wynosi 54 324,43

W 2011 r. (...) Bank (...) S.A. w P. zmienił nazwę na (...)Bank S.A. W dniu 03 grudnia 2012 r. (...)Bank S.A. w P. dokonał sprzedaży wierzytelności objętej tytułem wykonawczym, którego pozbawienia domagają się powodowie na rzecz (...) Sp. z o.o. w W..

W toku prowadzonej egzekucji w sprawie Km 563/00 Komornik zlicytował nieruchomość należącą do powoda położoną w K. gmina L.. Z sumy uzyskanej z egzekucji zaspokojeni zostali korzystający z pierwszeństwa przed (...) S.A. w P. wierzyciele jakim byli (...) Bank (...) S.A. oraz (...) Sp. z o.o. w W.. Powód M. S. ma 68 lat. Kredyt zaciągnięty w Banku Spółdzielczym w L. powód przeznaczył na maszyny do cięcia drzewa. Początkowo kredyt spłacał, ale z chwilą kiedy kontrahenci zaprzestali realizować wobec niego zobowiązania pojawiły się trudności finansowe i powód zaprzestał spłaty kredytu. Po zlicytowaniu nieruchomości powód wyprowadził się z domu. Spalił dokumenty dotyczące kredytu. Rozstał się nieformalnie z żoną. W 1999 r. wprowadzili ustrój rozdzielności majątkowej małżeńskiej. Powód od kilku lat choruje. Aktualnie leczy się na cukrzycę i tętniaka aorty. Nie ma majątku. Otrzymuje emeryturę, po potrąceniu kwoty egzekwowanej przez Komornika pozostaje mu 600 zł. Powódka B. S. ma 65 lat. Mieszka u córki. Leczy się na choroby serca. Jest emerytką. Po potrąceniu należności przez komornika otrzymuje 990 zł emerytury. Partycypuje w kosztach utrzymania mieszkania córki. Powód L. S. (2) ma 64 lata. Jego ponad 6 ha gospodarstwo rolne zlicytował Komornik. Powód nadal jednak nieodpłatnie mieszka w tym gospodarstwie. Leczy się na chorobę krwi. Jest emerytem. Po potrąceniu należności przez komornika otrzymuje 580 zł emerytury. Ponosi koszty swojego utrzymania. Jest kawalerem. Powód Z. S. ma 64 lata. Aktualnie komornik nie egzekwuje żadnej należności od powoda, choć wcześniej prowadził egzekucję z jego dochodów ze sprzedaży mleka. Powód leczy się na serce, kręgosłup. Przeszedł operację. Otrzymuje emeryturę w wysokości 800 zł.

Ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie Sąd dokonał na podstawie dokumentów złożonych przez strony, których prawdziwości wzajemnie nie kwestionowano, a także nie budzących wątpliwości dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy I Co 172/00 oraz egzekucyjnych Km 563/00.

Sąd dał wiarę zeznaniom powodów w zakresie dotyczącym ich sytuacji życiowej i materialnej.

W świetle poczynionych ustaleń Sąd Rejonowy przyjął, iż powództwo jest niezasadne, gdyż w sprawie nie zachodzi, żadna z podstaw wymienionych w art. 840 §1 kpc.

Pierwsza z podstaw dotyczy zaprzeczenia zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności. Zaprzeczenie takie może dotyczyć treści tytułu egzekucyjnego oraz innych zdarzeń. Zdarzeniami, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, są zdarzenia będące podstawą świadczenia wynikającego z zobowiązania dłużnika objętego tytułem egzekucyjnym.

W przypadku bankowych tytułów egzekucyjnych, a z takim mamy do czynienia w niniejszej sprawie, dopuszcza się możliwość podniesienia przez dłużnika banku wszelkich zarzutów materialnoprawnych dotyczących wiarygodności banku, objętej bankowym tytułem egzekucyjnym zaopatrzoną w sądową klauzulę wykonalności. Chodzi tu o zarzuty powstałe przed wystawieniem bankowego tytułu egzekucyjnego, przed wydaniem klauzuli wykonalności i po jej wydaniu. W grę mogą tu wchodzić np. zarzuty nieistnienia roszczenia banku lub istnienia roszczenia w mniejszej wysokości niż ujęte w tytule, nienastąpienia wymagalności roszczenia, mimo umieszczenia w bankowym tytule egzekucyjnym oświadczenia banku innej treści (por. Komentarz do art. 840 k.p.c. pod red. J. Jankowskiego, L.).

Wskazuje się ponadto, iż przepis art. 5 k.c. także może stanowić podstawę powództwa przeciwegzekucyjnego, gdyby istniały podstawy do uznania, że doszło do nadużycia prawa w wyniku wykonywania przez bank odpowiedniego uprawnienia kształtującego wynikającego z umowy kredytowej (np. wypowiedzenie umowy kredytowej). Wykonywanie przez bank takiego uprawnienia kształtującego mogłoby być oceniane z punktu widzenia przepisu art. 5 k.c. i w rezultacie prowadzić do wniosku, że dokonane przez bank wypowiedzenie umowy kredytu (ze względu na istnienie określonych okoliczności) nie mogło być uznane za skuteczne wobec kredytobiorcy (por. wyrok S.A. w Katowicach z dnia 04.09.2014 r., I ACA 325/14, L.).

Druga podstawa powództwa opozycyjnego z art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. jest najszersza i należy do najczęściej wykorzystywanych. Zachodzi ona gdy po powstaniu tytułu egzekucyjnego, a gdy tytułem tym jest orzeczenie sądowe – po zamknięciu rozprawy, nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane.

Chodzi zatem o zdarzenia materialnoprawne, z którymi łączy się powstanie, zmiana albo wygaśnięcie stosunku cywilnoprawnego. Doktryna i judykatura zgodnie zaliczają do takich zdarzeń czynności prawne, jak i zdarzenia niezależne od woli stron, np. przedawnienie roszczenia, w pewnych sytuacjach także wydanie orzeczenia sądowego zmieniającego istniejący stan prawny.

Trzecia podstawa powództwa opozycyjnego wymieniona w art. 840 § 1 pkt 3 k.p.c. odnosi się do uprawnień małżonka dłużnika, przeciwko któremu sąd nadał klauzulę wykonalności na podstawie art. 787 k.p.c., lecz w niniejszej sprawie nie znajduje ona uzasadnienia, bowiem powódka B. S., była wraz ze swoim mężem M. S. współkredytobiorcą.

W przedmiotowej sprawie powodowie zgłosili zarzut przedawnienia roszczenia objętego bankowym tytułem egzekucyjnym nr (...). W piśmie procesowym k. 230 wskazywali, iż roszczenie objęte bankowym tytułem egzekucyjnym uległo przedawnieniu zanim została nadana klauzula wykonalności i zanim wszczęta została egzekucja w sprawie. Powodowie argumentowali, iż roszczenie z umowy kredytowej powinno zostać postawione w stan wymagalności w przypadku niespłacenia nawet jednej raty kredytu i liczą od tej daty 3-letni okres przedawnienia. Wobec powyższego na rozprawie w dniu 31 marca 2016 r. pełnomocnik powodów wniósł o zobowiązanie pozwanych do złożenia dokumentu wypowiedzenia umowy kredytu. Powód M. S. wskazał natomiast, iż spalił wszystkie dokumenty dotyczące umowy kredytu (k. 296). Pozwani odpowiedzieli, iż nie posiadają dokumentu wypowiedzenia umowy kredytu zawartej przez powodów M. i B. małż. S..

Sąd Rejonowy w Wieluniu odnosząc się do zgłoszonego przez powodów zarzutu przedawnienia roszczenia wskazał, iż przede wszystkim, iż zgodnie z art. 6 k.c. to na powodach spoczywał ciężar udowodnienia okoliczności, z których wywodzili oni skutki prawne. Powodowie nie wykazali, iż faktycznie doszło do wypowiedzenia umowy kredytu, choć umowa taką możliwość przewidywała. Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie można też tego wywieść. Udowodnienie przez powodów dokonania wypowiedzenia umowy kredytu przez bank uzasadniałoby liczenie 3-letniego okresu przedawnienia od daty tej czynności, jako chwili powstania wymagalności roszczenia.

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwala jedynie na ustalenie daty upływu okresu kredytowania przypadającej na dzień 01 kwietnia 1998 r. Gdyby przyjąć tę datę jako najpóźniejszą wymagalności roszczenia i od niej liczyć 3-letni okres przedawnienia to wystawienie bankowego tytułu egzekucyjnego w dniu 11 kwietnia 2000 r. spowodowało przerwanie biegu przedawnienia, który po tej dacie rozpoczął bieg na nowo. Kolejne przerwanie biegu przedawnienia nastąpiło w dniu 15 maja 2000 r. skierowaniem do sądu wniosku o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu, a następne spowodowane zostało skierowaniem wniosku o wszczęcie egzekucji komorniczej w dniu 01 września 2000 r. Tym samym ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie wynika, iż doszło do przedawnienia roszczenia objętego przedmiotowym tytułem wykonawczym.

Wobec powyższego, zdaniem Sądu Rejonowego, powództwa wszystkich powodów zostały oddalone jako bezzasadne. Dodatkowo Sąd Rejonowy wskazał, że wobec pozwanego (...) Sp. z o.o. w W. powództwo zasługiwało na oddaleniu z powodu braku legitymacji procesowej biernej. Legitymację po stronie pozwanego w sprawie o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności posiada wierzyciel wymieniony w tytule wykonawczym, niezależnie od tego czy wierzycielność objęta tym tytułem w rzeczywistości mu przysługuje, czy też w wyniku jej zbycia przeszła na inny podmiot. Nadto nabywca wierzycielności niebędący bankiem, jak pozwany (...) Sp. z o.o.

w W., nie może skorzystać z bankowego tytułu egzekucyjnego w celu zaspokojenia przysługującej mu wierzycielności w drodze egzekucji i musi dochodzić jej przed sądem (por. uchwała SN: z dnia 02.04.2004 r., III CZP 9/04, OSNC 2005, Nr 6, poz. 98, z dnia 07.10.2009 r., III CZP 65/09, OSNC 2010, Nr 4, poz. 51).

Jako niezasadny Sąd uznał zarzut naruszenia przez stronę pozwaną art. 5 k.c., którego zastosowanie powinno mieć miejsce w sytuacji występowania okoliczności rażących i nieakceptowanych w świetle wartości powszechnie uznawanych

w społeczeństwie. Na gruncie przedmiotowej sprawy w ocenie Sądu nie istniały żadne okoliczności przemawiające za naruszeniem zasad współżycia społecznego przez bank w związku z zawarciem i wykonaniem umowy kredytu zawartej z małżonkami S. i poręczeniem jej przez pozostałych powodów.

Pomimo przegrania procesu przez powodów Sąd na zasadzie art. 102 k.p.c. odstąpił od obciążenia ich kosztami procesu, mając na uwadze ich trudną sytuację materialną, zdrowotną, fakt, iż od kilkunastu lat prowadzona jest przeciwko nim egzekucja komornicza i egzekwowane należności z bieżących dochodów, których wysokość nie jest znaczna.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodom Sąd orzekł zgodnie z wnioskiem pełnomocnika na podstawie § 2, § 6 pkt. 6, § 19 pkt. 1 i § 20 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu z dnia 28 września 2002 r. (Dz.U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.).

Apelacje od powyższego wyroku wnieśli powodowie zarzucając:

1) naruszenie prawa materialnego :

- tj. art. 118 k.c poprzez jego niezastosowanie w zakresie zgłoszonego zarzutu przedawnienia roszczenia;

- art. 5 k.c w związku z odmową jego zastosowania w sprawie;

- art. 6 k.c poprzez przyjęcie, iż powodowie mieli obowiązek udowodnienia okoliczności negatywnych

2) naruszenie przepisów prawa procesowego tj. art 841 § 1 pkt 2 kpc w zw. z art. 96 § 1 oraz 97 § 1 kpc ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku prawo bankowe poprzez ich niezastosowanie w sprawie , a to w sytuacji gdy zobowiązanie powodów nie może być egzekwowane , gdyż (...) Bank (...) S.A w P., który wystawił tytuł egzekucyjny w dniu 03 grudnia 2012 roku wyzbył się wierzytelności na rzecz nabywcy niebędącego bankiem, a zatem dotychczasowy tytuł wygasł, co uzasadnia zdaniem skarżącego żądanie powodów .

W oparciu o przedstawione wyżej zarzuty skarżący wnieśli :

o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu lub

o zmianę orzeczenia poprzez uwzględnienie powództwa w całości i pozbawienie wykonalności bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w sądową klauzulę wykonalności i zasądzenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej także za II instancję.

Rozpoznając apelację Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

należy podzielić stanowisko apelującego, że ocena Sądu Rejonowego, który stwierdził, iż roszczenie objęte bankowym tytułem egzekucyjnym , zaopatrzonym w sądową klauzulę wykonalności nie jest przedawnione, nie jest właściwa.

Sąd pierwszej instancji, formułując tezę dotyczącą braku przedawnienia niezasadnie przyjął, iż powodowie nie wykazywali , że doszło do wypowiedzenia umowy kredytowej. W aktach sprawy I Co 172/00 Sądu Rejonowego w Wieluniu znajduje się certyfikat nr (...) wystawiony przez Bank Spółdzielczy w L., będący wyciągiem z ksiąg bankowych. W uzasadnieniu Sąd powołuje się na ten dokument, lecz nie dostrzegł skutków jakie spowodował on dla oceny zasadności żądania powodów, w tym zgłoszonego zarzutu przedawnienia roszczenia. Wyciąg z ksiąg banku wystawiony w dniu 01 grudnia 1995 roku przez pierwotnego wierzyciela Bank Spółdzielczy w L. był tytułem egzekucyjnym bez potrzeby nadawania mu sądowej klauzuli wykonalności stosownie do treści art. 53 ust 1 ustawy z dnia 31 stycznia 1989 roku prawo bankowe (DZ.U Nr 72 poz 359 z 1992 roku z późn.zmianami) . Wystawiając tytuł egzekucyjny Bank Spółdzielczy w L. stwierdził w nim, iż wierzytelność wobec powodów wynikająca z umowy kredytowej z dnia 10 grudnia 1991 roku jest wymagalna. Skoro wierzytelność była wymagalna, a termin spłaty zobowiązania określony w umowie jeszcze nie nadszedł to postawienie jej w stan wymagalności jednoznacznie wskazuje, że doszło do wypowiedzenia umowy. Roszczenie było wymagalne w dniu 01 grudnia 1995 roku co oznacza, że do wypowiedzenia umowy doszło co najmniej w październiku 1995 roku. W takiej sytuacji rację mają skarżący, iż

w dacie złożenia przez (...) Bank (...) S.A w P. wniosku o nadanie klauzuli wykonalności tj 15 kwietnia 2000 roku roszczenie było przedawnione.

Wbrew ustaleniom Sądu Rejonowego roszczenie strony powodowej jest przedawnione, gdyż od jego wymagalności upłynął termin 3 lat jako związanego z prowadzeniem działalności gospodarczej. Związek roszczenia z działalnością gospodarczą zwykle polega na tym, że roszczenie łączy się z czynnościami prawnymi dokonywanymi w toku prowadzenia tej działalności. Bez wątplenia roszczenie z bankowej umowy o wydanie karty kredytowej jest świadczeniem związanym z prowadzeniem przez bank działalności gospodarczej.

Ogólną regułą ustalania początku biegu terminu przedawnienia wprowadza przepis art. 120 k.c. Bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. Roszczenie stało się wymagalne z chwilą wypowiedzenia umowy a, najpóźniej z dniem wystawienia wyciągu z ksiąg bankowych tj .w dniu 01 grudnia 1995 roku i uległo przedawnieniu z dniem 02 grudnia 1998 roku.

Także zarzut naruszenia wskazanego w apelacji art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. jest trafny. Powołany przepis formułuje podstawy pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności, w tym również w odniesieniu do tytułu egzekucyjnego nie będącego orzeczeniem sądu. Wskazuje, że podstawą taką może być zdarzenie, które nastąpiło po powstaniu tytułu egzekucyjnego, wskutek którego zobowiązanie wygasło. Stanowisko apelujących, że za takie zdarzenie poczytuje się przelew wierzytelności objętej tytułem egzekucyjnym jest prawidłowe. W takiej sytuacji zobowiązanie pomiędzy wierzycielem, na którego opiewa tytuł wykonawczy a dłużnikiem wygasło i w tej relacji nie może być egzekwowane. (por. wyrok S.N z dnia 15 stycznia 2015 roku IVCSK 133/14 lex 1591753)

Wygaśnięcie zobowiązania ze wskazanej przyczyny nie odnosi żadnego skutku wobec nabywcy wierzytelności objętej b.t.e., który nie będąc bankiem zobowiązany jest do dochodzenia roszczeń wynikających z nabytej wierzytelności na zasadach ogólnych. Tytuł wykonawczy wskazujący, jako wierzyciela pozwany Bank funkcjonuje w obrocie i może stanowić podstawę wszczęcia egzekucji. Istnienie tytułu wykonawczego, stwarzające dla w dłużnika potencjalne zagrożenie wszczęcia egzekucji mimo wygaśnięcia zobowiązania w podanym rozumieniu, przy uwzględnieniu, że komornik nie może badać materialnego uprawnienia wierzyciela, uzasadniało uwzględnienie powództwa. Nadto za uwzględnieniem powództwa przemawia okoliczność, iż nabywca wierzytelności może wystąpić przeciwko powodowi o zapłatę i uzyskać w postępowaniu przed sądem wyrok, mogący potencjalnie stać się tytułem wykonawczym, zatem będą istnieć dwa tytuły wykonawcze dotyczące tej samej wierzytelności.

Art. 840 § 1 k.p.c. zawiera przepisy określające podstawy powództwa o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności, a więc nie są to przepisy rozstrzygające zagadnienia natury stricte procesowej, ale mające zastosowanie przy merytorycznej ocenie zasadności powództwa. Stanowią one podstawę orzekania przez sąd i z tego punktu widzenia przepisy te traktować należy, jako funkcjonalny odpowiednik przepisów prawa materialnego, na podstawie których sąd rozstrzyga o istocie sprawy, gdy przedmiotem postępowania jest stosunek prawny normowany prawem. Podstawą egzekucji jest tytuł wykonawczy, czyli tytuł egzekucyjny zaopatrzony w klauzulę wykonalności. Istnienie takiego tytułu oznacza, że wierzyciel może złożyć wniosek do komornika o wszczęcie egzekucji. Komornik nie jest uprawniony do badania czy wierzyciel, na którego opiewa tytuł wykonawczy, zachował materialne uprawnienie, to jest czy zachował status wierzyciela materialnie uprawnionego, mimo zatem takiego statusu nie mógłby odmówić wszczęcia egzekucji. Stwierdzić należy, że istnienie tytułu wykonawczego stanowi dla dłużnika zobowiązanego wobec wierzyciela według treści tego tytułu, zagrożenie egzekucją i jest to formuła jurydycznie trafna. Zagadnienie zaś, czy w okolicznościach danej sprawy jest formułą prawdziwą, w szczególności czy pozwany Bank złoży wniosek o wszczęcie egzekucji mimo przelewu czy też mając świadomość braku swego materialnego uprawnienia, jak twierdzi, zaniecha tego, dla rozstrzygnięcia o żądaniu nie ma znaczenia. Powództwo o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności dłużnik może wytoczyć, o ile istnieją ku temu podstawy przewidziane w powołanym przepisie, po powstaniu tytułu wykonawczego, czyli po nadaniu tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności. W realiach sprawy zagrożenie takie istnieje nadal, gdyż pomimo zbycia wierzytelności egzekucja nadal jest w toku. Ponadto, gdyby nawet w toku nie była to art. 840 k.p.c. nie zawiera ograniczenia czasowego, a wprost stanowi o pozbawieniu tytułu wykonawczego wykonalności. Powództwo może być wytoczone niezależnie od tego, czy przeciwko dłużnikowi została już wszczęta

egzekucja, czy się toczy, istotne jest jedynie by zobowiązanie objęte tytułem wykonawczym było wymagalne. Wówczas dłużnik może żądać pozbawienia (ograniczenia) wykonalności tytułu wykonawczego tak długo, jak długo zachodzi możliwość wykonania tego tytułu. W doktrynie zasadnie wskazuje się, że samo istnienie możliwości wykonania tytułu wykonawczego, czyli zdolności do egzekucji, pozwala na wystąpienie z powództwem zmierzającym do uniemożliwienia przeprowadzenia egzekucji z tego tytułu wykonawczego.

Powództwo o pozbawieniu tytułu wykonawczego wykonalności dłużnik powinien kierować przeciwko wierzycielowi uprawnionemu według treści tego tytułu i tak też zrobił. Wyrok pozbawiający wykonalności tytuł wykonawczy uniemożliwia prowadzenie egzekucji na podstawie konkretnego tytułu. Jest to więc procesowa forma obrony dłużnika, mimo że uzyskane orzeczenie ma charakter prawno-kształtujący i wywiera skutek w postaci powstania, ustania lub zmiany stosunku prawnego łączącego podmioty wymienione w tytule wykonawczym. Rezultat jest więc zbieżny z tym, osiąganym w wypadku podejmowania czynności prawa materialnego. Sąd Rejonowy właściwie przyjął, że legitymację procesową bierną w procesie o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności ma wierzyciel określony w b.t.e. niezależnie od tego, czy wierzytelność ta rzeczywiście mu przysługuje, czy też w wyniku przelewu przeszła na inny podmiot.

Za niezasadny natomiast należało przyjąć zarzut naruszenia prawa materialnego tj. art. 5 k.c. Sąd Rejonowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku wskazał słusznie i jednoznacznie na niedopuszczalność oparcia powództwa przeciwegzekucyjnego na dyspozycji art. 5 k.c. Apelujący bezzasadnie więc powtarzają argumentację, mającą przemawiać za uznaniem, że podstawą żądania pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego miałyby być ocena, że prowadzenie przez Bank egzekucji na podstawie tytułu wykonawczego jest sprzeczne z zasadami współzycia społecznego, a w szczególności wskazują na znaczne pogorszenie stanu zdrowia i sytuacji majątkowej. Stan majątkowy dłużnika po powstaniu tytułu egzekucyjnego nie ma znaczenia w wypadku powództwa opozycyjnego, a tym samym wskazany zarzut jest całkowicie nieskuteczny, gdyż nie dotyczy okoliczności istotnych z punktu widzenia rozstrzygnięcia. W orzecznictwie przyjęto, że zarzuty dłużnika powołującego się na niekorzystną zmianę jego sytuacji materialnej, która nastąpiła po powstaniu tytułu egzekucyjnego, nie mogą stanowić podstawy powództwa przewidzianego w art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 1986 r., III CZP 77/85, OSNCP 1986, Nr 12, poz. 206).

W związku z przedstawionymi wyżej rozważaniami zasadna jest konstatacja, że doszło w sprawie do naruszenia prawa materialnego jak wskazuje to strona powodowa. – art. 118 1 kc oraz prawa procesowego tj art. 841 § 1 pkt 2 kpc , co stanowiło podstawę do zmiany zaskarżonego wyroku.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy, na podstawie art. 386 § 1 kpc zmienił zaskarżony wyrok, pozbawiając wykonalności bankowy tytuł egzekucyjny nr (...) wystawiony w dniu 11 kwietnia 2000 roku przez (...) Bank (...) S.A w P., a zaopatrzone w sądowa klauzule wykonalności w sprawie ICo 172/00 przez Sąd Rejonowy w Wieluniu w dniu 10 lipca 2000 roku, oddalił powództwo w stosunku do (...) Spółki z Ograniczoną Odpowiedzialnością w W. i na podstawie art. 100 kpc nie obciążył powodów obowiązkiem zwrotu temu pozwanemu kosztów . Sąd Okręgowy orzekł o kosztach w pkt I.4 na podstawie 98 § 1 i 3 kpc w zw z § 2, § 6 pkt. 6, § 19 pkt. 1 i § 20 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu z dnia 28 września 2002 r. (Dz.U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.).W pkt I 5 wyroku Sąd Okręgowy , w oparciu o art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz.U. z 2010 r., nr 90, poz. 594), nakazał ściągnąć od pozwanego banku na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Rejonowego w Wieluniu kwotę 3.670 zł, tytułem opłaty od uiszczenia której powodowie byli zwolnieni. W punkcie II Sąd Okręgowy w oparciu o art. 385 kpc oddalił apelacje w pozostałym zakresie i rozstrzygnął o kosztach postępowania na podstawie art. 98§1 kpc i § 2, § 6 pkt. 6, 13 ust.1 pkt 1 § 19 pkt. 1 i § 20 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu z dnia 28 września 2002 r. (Dz.U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.).